

Socijalno preduzeće “Radanska RUŽA” doo Lebane, osnovano je 2015. godine kao neprofitno društvo sa ograničenom odgovornošću i ciljem zapošljavanja žena sa invaliditetom i socijalno ugroženih žena radi dugoročne pomoći i njihovog ekonomskog osamostaljivanja.

Jedna od specifičnosti ovog preduzeća je što posluje bez mašina. Zaposlene manufakturno proizvode organske proizvode od povrća i voća iz malih gazdinstava sa nezagađenih obronaka Radan planine. Ideja osnivanja preduzeća bila je proizvodnja organske hrane kao potreba savremenog čoveka koji teži zdravom načinu života iskorišćavanjem kvalitetnih sirovina, ali i iskorišćenje veština i iskustva ovdašnjih žena u pripremanju najraznovrsnije zimnice. Raritet je ručna proizvodnja, od branja i biranja najzdravijih plodova, do pasterizacije, koja se radi na najstariji način, termički u loncima, do pakovanja, bez konzervansa po tradicionalnoj recepturi i sa puno truda i ljubavi, bukvalno vođenje računa o svakoj tegli. To proizvodnju čini skupljom, ali je zato kvalitet proizvoda veoma visok. Stefan Denković (25) koji je u ovaj posao ukljućen pre tri godine posredstvom majke Ljiljane i ujaka, direktora preduzeća Predraga Stošića, kaže da je preduzeće startovalo sa pet žena, a sada upošljava 40. Ono je izraslo iz Udruženje žena „Ruža“, a članice su se dugi niz godina bavile starim zanatima ili radile kao gerontodomačice. Međutim, tek osnivanjem ovog preduzeća, one su postale nezavisne, vidljive i društveno prihvaćene i hvaljene. Po njegovim rećima, za osnovnu delatnost odabrana je veza prirodnih i ljudskih resursa, autohtono voće i povrće i žena, koje od vankada najbolje na svetu prave ajvar. Voće i povrće se isključivo kupuje od stalnih dobavljaći, malih poljoprivrednih proizvođaća sa juga Srbije, a prvi put ove godine na preradu stiže voće i povrće iz organske proizvodnje sa dva hektara u vlasništvu preduzeća.

- Vrednim radom i organskim proizvodima za kratko vreme proćuli smo se i u Srbiji, Evropi i svetu. Iz široke palete proizvoda najprepoznatljiviji smo po proizvodnji ajvara, koji je ove godine osvojio svetsku (Njujork), evropsku (Pariz) i srpsku titulu (Etno sajam hrane i pića Beograd) najboljeg, gde je konkurencija najveća - kaže Stefan Denković, i dodaje da je položaj ljudi sa invaliditetom u našem društvu izuzetno težak i da se zahvaljujući ovom projektu ovim ženama, koje se lavovski bore za svoj integritet i egzistenciju, omogućio status zajednice, ali pre svega smopoštovanje i svesnost o tome da je to što rade i stvaraju korisno i značajno ne samo za njih već i društvo u celini. On je navio reakciju gospođe od preko 50 godina koja ga je dirnula, koja je zaplakala pošto je prvi put u životu zaradila svoju platu. Ovo nije usamljen slučaj.

U „Radanskoj ruži“ nalaze se proizvodi poput cepkanog blagog i cepkanog ljutog ajvara, mackala (pikantni proizvod napravljen od pećenog paradajza koji se potom ukuvava i dodaje se ljuta babura), peglane paprike, džemova od šipurka, kajsije, divlje jagode, šiljive...,

sokova od praske (vrsta vinogradarske breskve) i kajsije, slatka od divljih jagoda, dunje sa orasima, divljih kupina, šljiva sa orasima, kajsije i praske, delikatesi poput malidana ili zelenog ajvara, ajvara od šiljače, slatka od latica ruža, ajvara sa maslinama i maslinovim uljem pakovanim u teglicama od 210, 370 i 720gr. U kartonskoj ambalaži oblika tradicionalne srpske kuće sa tradicionalnim srpskim ukusima, tzv. „Srpskoj kući“, sadržana su tri različita proizvoda - teglica ajvara, slatko i džem. Ovo veoma maštivito pakovanje može da bude lep i ukusan poklon.

- Sve proizvedene količine, bilo da se radi o ajvaru ili džemu, prodaju se. Obavljeni su prvi izvozi za Švedsku prošle godine, ove godine kontigent ljutog ajvara kreće preko okeana za Meksiko. Ove godine preduzeće je na tržište izbacilo četiri nova organska proizvoda, a kompletnu proizvodnju otkupila je jedna austrijska kompanija. Radi se od organskom ajvaru, mackalu, peglanoj paprici i pinduru. U toku su i javni radovi kojim će se unaprediti i povećati radni prostor. Početkom 2019., Ambasada Poljske je donirala sredstva za nabavku hladnječe za skladištenje voća i povrća. Moram da naglasim da se zahvaljujući Caritasu iz Beča naše preduzeću se rodilo, da je opstalo i da živi. Ove godine smo dobili donaciju od Fondacije Ane i Vlade Divac koja će nam pomoći da kupimo lepilicu za etikete kao mala, ali značajna olakšica ženama - objašnjava naš sagovornik.

Većito pitanje je kako možemo da se izborimo da naše kvalitetne prehrambene proizvode, od sirovina odnegovnih na dobroj zemlji i punih sunca, zauzme neku značajniju poziciju u svetu? Stefan Denković jednostavno odgovara:

- Ukusima, kvalitetom, koji se sve više prepoznaju, i svako ko god da je probao naše proizvode imao je jednu rečenicu: „Vratili ste nas u detinjstvo, to je ukus koji je pravila moja baka!“. Mnogi od njih su iznenađeni što toga još uvek ima, da postoje ljudi, preduzeća sa voljom i znanjem iz prošlosti, koji nas vezuje za dom, porodicu, one koje smo voleli i kojima nije bilo teško da za nas pripremaju najčarobnije zalogaje. Ovo preduzeće krasi i humanitarni rad. Paketi sa njihovim proizvodima našli su put do sigurnih kuća, dece u Zvačanskoj... Neki od proizvoda „Radanske ruže“ mogu da se kupe u prodajnim lancima u Novom Sadu i Beogradu. kompletna ponuda može se poručiti preko sajta www.radanskaruza.rs .

